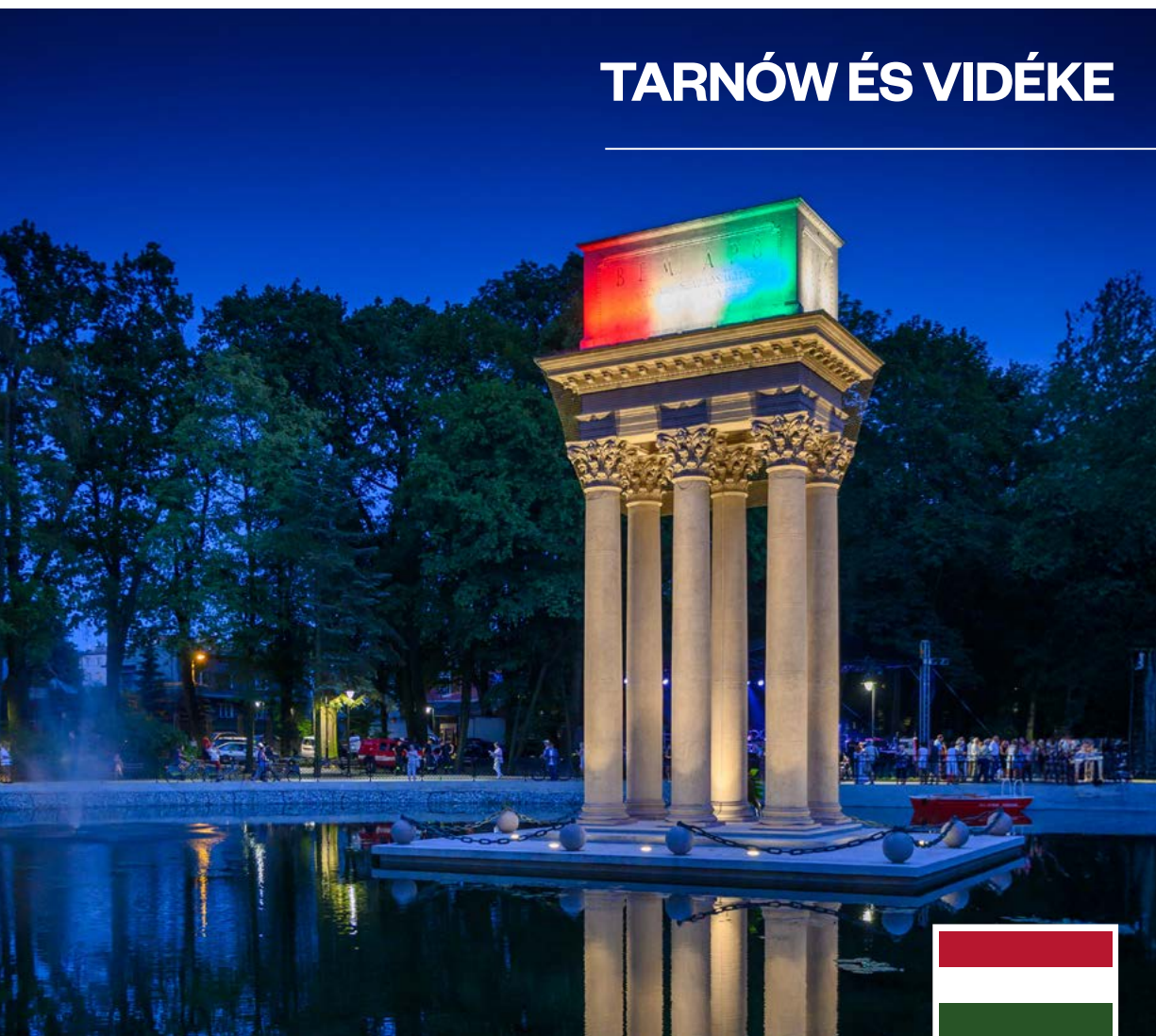




TARNÓW ÉS VIDÉKE



**TARNOWSKIE
CENTRUM
INFORMACJI**



MS *i* T

Małopolski
System
Informacji
Turystycznej

www.tarnow.travel

A TARNÓWI RENESZÁNSZ ÚTJAIN

A reneszánsz idején Tarnów volt az egyik legszebb lengyel város. A gyönyörű városházát és a méltóságteljes plébániatemplomot falfestményekkel díszített polgárházak vették körül.

A 16. század elején Tarnównak körülbelül 1200 lakosa volt.

A várost falak védték, vízvezetékek és csatornázás működött benne. A tehetős polgárok kézművesiparral és kereskedelemmel foglalkoztak. Tarnów ura ebben az időben **Jan Tarnowski lengyel hadvezér** (hetman) volt, akit kiváló politikusként, felvilágosult és világlátott emberként ismert meg a történelem. Székhelye és egyben családjá ősí fészke a várostól körülbelül 2 km-es távolságban fekvő Szent Márton-hegyi vár volt.

A legkiválóbb műértők csak a reneszánsz gyöngyszemeként emlegetik az óvárost.



Tarnów főterét a város alapításakor, 1330-ban tüzték ki. A köré épült polgárházak zöme a 16-18. századból származik. A legértékesebb a két árkádos reneszánsz ház.

A 16. század húszas éveiben új erődök épültek a város köré. Romjaik, melyeket a múlt század hatvanas éveiben részben rekonstruáltak, ma is megtekinthetők.



Tarnów ódon utcáin járva megcsodálhatjuk a főtér reneszánsz polgárházait, a Mikołajowski-házat, a városházát, a székesegyház remekbe faragott síremlékeit és a város felett emelkedő várromokat, ahol egykor a Tarnowski család lenyűgöző rezidenciája állt.

BEM TÁBORNOK, A LENGYEL–MAGYAR SZABADSÁGHŐS NYOMDOKAIN

Bem József tábornok, Lengyelország és Magyarország nemzeti hőse Tarnóuban született a Burek nevű városrészben, ahol ma piac működik. A tarnóvi székesegyház anyakönyvében szerepelnek Bem keresztelési adatai és a születési időpontja: 1794. március 14-e. A Tarnóvi Helytörténeti Múzeumban is találunk Bem tábornok életével és katonai tevékenységével kapcsolatos emlékeket az 1830–31-es lengyel felkelés idejéből, franciaországi emigrációs éveiből és az 1848–49-es magyar szabadságharc időszakából, amikor az erdélyi seregek parancsnoka volt; valamint Törökországból, ahol újabb emigrációban élt, és ott is hunyt el Aleppóban, a mai Szíria területén 1850. december 10-én.

Bem József tábornok hamvait 1929-ben ünnepélyesen hazaszállították szülővárosába, Tarnóuba, ahol impozáns mauzóleumban helyezték el a Lövészparkban.

Figyelmet érdemel a **Bem-szobor**, a **nagyszebeni csatát ábrázoló murál** és a **lengyel-magyar barátság padja** a Wałowa utcán (ezeket rendszeresen felkeresik a magyar csoportok), valamint a **Petőfi-szobor**, a **kopjafák** és a **székelykapu**, melyeket magyarok ajándékoztak a városnak, és a **Petőfi téren**, **Tarnó magyar terén** kaptak helyet.

Lengyelországban összesen csupán három székelykapu található: egy másik Ószandecben áll, a harmadik pedig a Tarnów környéki Koszyce Wielkie településen. A Tarnóvi



Helytörténeti Múzeum gyűjteménye **23 darabot** őriz a **nagyszebeni csatát** ábrázoló **Erdélyi körképből**, melynek ma összesen 43 részlete ismert. Közöttük van a **legnagyobb** is (3,85 x 3,28 m), melyen a Bem vezette magyar sereg hátországa látható. Az eredetileg 120 x 15 méteres körképet **Jan Styka** lengyel festő és munkatársai készítették **1897-ben a magyarok megrendelésére**, ám később darabokra vágták. A darabok egy része ma a múzeum tulajdonába tartozik. Az egyik részlet alapján készült a Bem-szobortól nem messze található, 17 x 12 méteres murál a Wałowa utcán.

A TARNÓWI ZSIDÓSÁG ÖRÖKSÉGE



Tarnów és környéke a haszidizmus egyik legfontosabb központja volt.

1939-ben Tarnów ötvenhatezer lakosa közül **huszonötezer (45%)** volt a **zsidó**. A térségben zsidó iskolák, intézmények, nyomdák működtek, folyóiratok jelentek meg.

A városban a zsidó kultúra számtalan nyomát fedezhetjük fel. A háború előtt Tarnów keleti kerületeit főként zsidók lakták. Érdekes végigsétálnunk a Zsidó utcán (**ulica Żydowska**), amely a főtérről keleti irányban vezet, és a vele párhuzamos Wekslarska (Váltó) utcával együtt az egykori zsidónegyed legrégábbi részét alkotja. **1942. június 11-19-e között** a náci németek **háromezer zsidót végeztek ki Tarnów főterén**.

A Goldhammer utcán (ul. Goldhammera) **fennmaradtak**

azok a házak, ahol a **zsidóság egykori fontos intézményei** működtek: a hitelszövetkezet, a hitközség székhelye és a leghíresebb tarnóvi szálloda. Az egyik épület homlokzatán máig **láthatók** egy étterem ételeit reklámozó **lengyel és jiddis nyelvű feliratok**. A tarnóvi zsidóság útvonalán szerepel még többek között a **mikve** (rituális fürdő), a **Szancer-malom** (az Ausztriához került lengyel országrész első ipari malma) és a **bimá** – a legrégábbi, 17. századi tarnóvi zsinagóga Tóra-olvasó emelvénye és egyben egyetlen fennmaradt része, amelynél júniusban klezmerkoncertek csendülnek fel. Sétánk **az egyik legrégábbi, legnagyobb és legjobban fennmaradt dél-lengyelországi zsidó temetőben** teljesedhet ki. A 3,2 hektáros sírkertet már egy 1581-ből származó forrás is említi. Területén **körülbelül hatezer sírkő** található. A közeli Dąbrowa Tarnowska-ban pedig egy **1863-ban épült, hatalmas zsinagógát csodálhatunk meg**.



LENGYEL, MAGYAR – KÉT JÓ BARÁT, EGYÜTT HARCOL S ISSZA BORÁT

Ez a régi mondás talán éppen Tarnów és Magyarország több évszázados közös történelmében gyökerezik.

A két nép kapcsolatai itt a város 1330-as alapítása idejéig nyúlnak vissza. Tarnów elhelyezkedését döntően befolyásolta, hogy két fontos kereskedelmi útvonal kereszteződött itt, melyek közül az egyik Magyarországra vezetett. Tarnów őrizte ezt az útvonalat, és beszedte a kereskedőktől a várost megillető vámokat és adókat. A város fejlődése a kereskedelmi kapcsolatok intenzitásától függött.

Tarnów és Magyarország viszonya nem volt mindig felhőtlen. 1441-ben a magyar főurak megtámadták a várost, kifosztották és felgyújtották a várat. Ám még kilencven év sem telt el, amikor Jan Tarnowski, Tarnów akkori ura vendégül látta várában az országból száműzött **Szapolyai János magyar királyt** – ami nem volt a lengyel uralkodó ínyére. 1528 áprilisától szeptemberéig Szapolyai mégis Tarnówból kormányozta országát, és itt készítette elő magyarországi visszatérésének tervét. Jan Tarnowski hadserege többször harcolt együtt a magyar seregekkel, és védte országa határait a török támadásoktól.

JAN SZCZEPANIK, A LENGYEL EDISON NYOMÁBAN

Tarnówhoz kötődik a **legsokoldalúbb lengyel feltaláló, Mark Twain** amerikai író barátja, **Jan Szczepanik** személye is. **1872. június 13-án** született Przemysł környékén; munkája elsősorban Berlinhez és Drezdához kötötte. **1926. november 8-án** hunyt el, sírja Tarnówban található.

A színes fényképszet és film, valamint a tévé egyik úttörője volt, korszerű textilipari megoldásokat dolgozott ki, és ő találta fel a golyóálló mellényt.

Tarnóvi sétánk során érdemes megállnunk egy pillanatra családi háza mellett (ul. Szopena 11.), valamint annál az épületnél, ahol évekig kísérletezett a színes fénykép és dia megteremtésén, és erőfeszítéseit siker koronázta (ul. Sowińskiego 11.). A Tarnóvi Helytörténeti Múzeum *Apoteózis* címet viselő gyűjteményében megcsodálhatjuk **a legnagyobb olyan gobelint, amelyet Szczepanik módszerével szőttek** I. Ferenc József császár uralkodásának ötvenéves jubileumára. A tarnóvi feltaláló akkor szerzett igazi hírnevet, amikor egy merénylő bombát

Mindkét nép szívéhez a tarnóvi születésű Bem József tábornok állt a legközelebb.

Tarnów tiszteletbeli polgára lett a magyar származású **Lippóczy Norbert**, aki életét összekötötte városunkkal. A 20. század elején a tokaji bor legnagyobb lengyel importőre volt.

A lengyelek közül elsőként Tarnów lakosai nyújtottak segítséget a magyaroknak 1956

novemberében. Hálája jeléül Lippóczy az itteni Egyházmegyei Múzeumnak ajándékozta rendkívül értékes népművészeti gyűjteményét. Tarnówban jött létre az első lengyel–magyar baráti társaság is.

Tarnów és a magyarság mai kapcsolatai rendkívül szorosak és szeretetteljesek. Egyik bizonyítékuk az Írott Szó Alapítvány és Sepsiszentgyörgy város által Tarnównak ajándékozott székelykapu.

A tarnóvi városházán többször is tartottak magyar ünnepségeket, többek között az 1848-as „**népek tavasza**” 150. évfordulóját. Itt nyitották meg a magyar államalapítás ezeréves évfordulójának lengyel ünnepségsorozatát is.



dobott XIII. Alfonz spanyol király utazóhíntőjára. A híntőt azonban Szczepanik ötlete alapján golyóálló anyaggal bélelték, így az uralkodó teljesen sértetlen maradt, bár a bomba robbanása számos járőrelőt megsebesített. Hálája jeléül a király a spanyol Katolikus Izabella-rendet adományozta Jan Szczepaniknak. Tarnów szobrot állított a „lengyel Edisonnak”, egy helyi alapítvány pedig személyes tárgyait gyűjti. Figyelemreméltó még a feltaláló születésének 150. évfordulójára készült múrál, amely a Lövészparktól nem messze, a Sitko utcai (ul. Sitki) épület falát díszíti.



A PÁLYAUDVAR



Ma Krakkótól keletre ez a legnagyobb állomásépület – és nemcsak Lengyelországban, hanem Európában is a legszebb!

A hatalmas, **szecessziós** épület 1906–1910 között készült; mintája a lembergi pályaudvar volt. A 2010-es átfogó felújítás után az épület belseje a századforduló elegáns szállodáira emlékeztet.

A történelem során a pályaudvar a legfontosabb tarnóvi események tanúja volt. 1914-ben innen indultak Krakókba az **első tarnóvi légionisták**, akik később Piłsudski parancsnoksága alatt bekapcsolódtak a lengyel függetlenséget elhozó háborús műveletekbe.

1929-ben a tarnóvi pályaudvaron fogadták Bem József tábornok Szíriából hazaszállított hamvait.

1939. augusztus 28-án **bomba robbant** a tarnóvi állomáson. A merénylőt német szabotőrök képezték ki erre a feladatra. A robbanótöltet húsz embert megölt, ötvenhárom megsebesített.

1940. június 14-én a pályaudvartól nem messze található Kochanowski utcai mellékvágányról indult az **első lengyel fogolyszállítmány Auschwitzba**.

MOŚCICE – KERTVÁROS A MODERNIZMUS JEGYÉBEN



A nitrogénüzem gyárvárosának épült városnegyed nemcsak a modernista építészet szerelmeseit csábítja.

Mościce barátságos kertvárosnak épült, ezért rengeteg benne a zöldterület. A telep alaprajza T betűt formáz; egyik „szára” (ul. Kwiatkowskiego) az üzem területét választja el a lakóövezettől. Az egy- és kétemeletes villák szabályos, tengelyszerűen futó fasorok mentén helyezkednek el, az utcanevek az odaültetett fák nevét tükrözik: Galagonya utca (Głógowa), Berkenye (Jarzębinowa), Hárs (Lipowa, ma Kwiatkowskiego), Gesztenye (Kasztanowa), Nyár (Topolowa), Fehérjuhar (Białych Klonów), Vörösjuhar (Czerwonych Klonów) és Kőris (Jesionowa, ma ks. Indyka) utca. 1979-ben a gyárváros egészét műemlékké nyilvánították.

A tervezők és építők célja az volt, hogy a lehető legjobb életkörülményeket teremtsék meg az ide költözők számára.

VALLÁSI TURIZMUS

Lengyelország legrégebbi **egyházmegyei múzeuma**, Európa legnagyobb **papi szemináriuma**, a világ minden táján működő legnépesebb hittérítő közösség – így jellemezhetjük röviden azt az egyházmegyét, amelynek több mint 240 éve Tarnów a fővárosa. Sok errefelé a szentek tiszteletéhez, főleg Szűz Mária kultuszához kapcsolódó kegyhely.



A legismertebb a **tuchówi búcsújáró hely**, ahová évről évre hívek százezrei zárandokolnak el. A kegyhelyek még különlegesebbé teszik ezt a térséget, amit **II. János Pál pápa** is hangsúlyozott, amikor 1987. június 9-én ezekkel a szavakkal fordult a hívekhez: **„Fogalmatok sincs róla, hogy mennyire szerettem mindig Tarnówba utazni!”**

A **székesegyház-bazilika** Tarnów leglátványosabb műemléke. A templombelső monumentális dísz: a **Tarnowski család reneszánsz síremléke, valamint az Ostrogski nemzetség manierista emlékműve**. A Lengyelországban működő legkiválóbb mesterek – **Bartolomeo Berecci, Giovanni Maria Padovano és Johannes Pfister** készítették őket. **Barbara Tęczyńska** (férje után **Tarnowska**) **síremlékét** Európa legszebb reneszánsz női szobrának szokás tartani. A székesegyház mögötti utcácska egyik legrégebbi és legszebb polgárházában, az **1524-ben épült Mikołajowski-házban** működik az Egyházmegyei

Múzeum, amelynek gyűjteményében páratlan műtárgyak találhatók – például gótikus szobrok, miseruhák, népművészeti üvegképek.

Zabawa – Boldog Karolina Kózkówna kegytemploma. II. János Pál pápa 1987-ben, Tarnówban avatta boldoggá Karolina Kózkównát, akit egy orosz katona gyilkolt meg; a tizenhat éves lány tisztasága védelmében állt ellen támadójának. Szülőfalujában és környékén felkereshetjük Karolina szülőházát, ahol ma múzeum működik, a templomot, ahol megkeresztelték és ma a nyughelye található, valamint halála helyszínét.

Jamna – Szűz Mária, a Bizonyos Reménység Úrnője kegytemplomát egy legendás lengyel lelki vezető, **Jan Góra** domonkos szerzetes építtette. A templom mellett működik a **Domonkos Egyetemi Lelkészségi Központ**. A búcsú augusztus 15-én van, egy nappal korábban pedig különleges szertartásra – **Szűz Mária örömteli temetésére** kerül sor.

VÁRAK

Az első lengyel kővárak akkor épültek, amikor megszilárdultak a lengyel állam határai, és a lovagi családok hatalmat szereztek maguknak.

Tarnów térsége nem volt határvidék, viszont fontos kereskedelmi útvonalak vezettek erre, melyeket a várak legénységének kellett védenie.

A mai időkig a **dębnoi és a Nowy Wiśnicz-i vár** maradt fenn a legjobb állapotban.

A **dębnoi vár** jelenleg felújítás alatt áll, várhatóan 2028-ban nyitja meg kapuját a nagyközönség előtt. Négy épületből áll, mindegyik emeletes; közöttük kövezett udvar terül el, közepén kúttal. A téglából és kőből épült vár sziluettjét bástyák és kiugró ablakfülkék teszik mozgalmassá. A portálokat, ablakkereteket és ablakfülkéket kőfaragások díszítik, melyek növénymotívumokat, geometrikus mintákat és címereket ábrázolnak.

Nowy Wiśniczben a legnagyobb máig fennmaradt lengyelországi barokk rezidenciát csodálhatjuk meg. Jellegzetes külsejét négy saroktornyának köszönheti. A tornyok között nincs két egyforma, ezért a vár mindenhol más oldalát mutatja. Mai formáját 1615–1637 között nyerte el, építtetője Stanisław Lubomirski főúr volt.

A térségben a czchówi és melsztyni várrom is vonzza a turistákat, mindkettőnek a lakótornya maradt fenn ill. épült újjá; Tropsztyn 14. századi lovagvárát teljes egészében rekonstruálták.



Tarnównak is megvolt a maga középkori erőssége; építését 1329-ben kezdték meg. Jan Tarnowski hadvezér idejében a legnagyobb lengyel humanisták keresték fel, 1528 áprilisától szeptemberéig pedig **Szapolyai János magyar király székhelyévé** vált. Ma a város felett, a **Szent Márton-hegy tetején már csak a vár romjai** emelkednek. Érdemes meglátogatnunk őket, mert innen táruul élénk Tarnów legszebb látképe.



Az 1470–80 között épült dębnoi erősség a legjobb állapotban fennmaradt késő gótikus lovagvár Lengyelországban.

FATEMPLOMOK

A régi korokban Lengyelországban fából épültek a falusi házak és nemesi kúriák, a vendégfogadók és a templomok. A máig fennmaradt faépületek közül a legtöbb vallási célokat szolgált. Több tucatnyi fatemplom maradt ránk, melyek a hitélet és a hagyomány talán legszebb példáit alkotják. A legrégebbiek a 15. század első feléből, a legújabbak a 20. század húszas éveiből származnak. Általában egyhajósak, magas zsindely- vagy bádogtetővel fedettek, és szögek nélkül, kizárólag fából épültek. Nyugati oldalról rendszerint torony simul hozzájuk, a bejáratukat pedig tornác köríti, ahová a zarándokok behúzódhattak.

Lipnica Murowana – Szent Lénárd-templom.

A 15. század végén épült, belsejét értékes 16–18. századi falfestmények borítják. Lengyelország egyik legérdekesebb és legjobb állapotban fennmaradt középkori temploma **2003-ban** került fel az **UNESCO kulturális és természeti világörökség listájára**.

Tarnów – Legszenőbb Szűzanya-templom, Burek városrész. Ezt a gótikus fatemplomot 1440-ben szentelték fel. A főoltáron található a 16. századi csodatévő kegykép – **Mária Gyermekeivel**.

Tarnów – Zawada (Szent Márton-hegy) –

Szent Márton-templom. A 15. században épült, a késő gótikus korban többször átalakították. Figyelmet érdemelnek a csúcsíves gótikus portálok, a gótikus vasalatok és a tornác.

Skrzyszów – Szent Szaniszló-templom.

1517-ben épült, alapítója Jan Tarnowski, a hadvezér, építője Czochówi János (Jan z Czochowa) ács, amiről a portálon fennmaradt színgnatúra tanúskodik. Kis-Lengyelország legnagyobb és egyik legszebb fatemploma.

Rzepiennik Biskupi – Keresztelő Szent

János-templom. Valószínűleg 1494-ben épült. Kis-Lengyelország legkisebb, és egyben az egyik legértékesebb fatemploma; a templombelső felosztása a középkor óta változatlan. Három gótikus portálja is fennmaradt, melyek ún. számárhátívvá záródnak.



I. VILÁGHÁBORÚS KATONATEMETŐK

A hadisírokból azok a katonák nyugszanak, akik 1914–15-ben Nyugat-Galiciában, vagyis az osztrákok által elfoglalt lengyel országgrészen, többek között Tarnów környékén folytattak véres harcokat az orosz és osztrák-magyar seregek tagjaiként. A fákkal benőtt sírkertek, melyek sokszor a csatamezőkön létesültek, az itteni táj jellegzetes elemét alkotják. Különböző nemzetiségű katonák alusszák itt örök álmukat: lengyelek, osztrákok, németek, oroszok, magyarok, bosnyákok, csehek, olaszok. Az első világháborús katonatemetők nemcsak tájépítészeti remekművek, hanem tiszteletet tanítanak az elesettek iránt, akiket egyenlő jogok alapján helyeztek végső nyugalomra, egyben pedig a tarnóvi régió történelmének tanújelei is.



NÉPMŰVÉSZET ÉS HAGYOMÁNY

Tarnów térsége telis-tele van rejtett gyöngyszemekkel, és jórészt ezek döntenek a régió páratlan szépségéről.

Ezek maradnak meg leginkább az idelátogatók emlékezetében, akik újból és újból visszatérnek hozzánk. A helyi szokások lenyűgöző világa, az újjáéledő népművészet már nemcsak az idősebb nemzedékek elfoglaltságát jelenti.

A **Tarnówi Néprajzi Múzeum** az egykori városszéki fogadóban kapott helyet, amely ma a város központjában található. Büszkesége Európa első olyan állandó kiállítása, amely a **roma történelmet és kultúrát** mutatja be az érdeklődőknek. A népviselet és a szerszámok, eszközök mellett a legizgalmasabb a múzeum udvarán álló öt eredeti cigánykocsi.



Lipnica Murowana máig megőrizte középkori településszerkezetét. Elsősorban azonban hatalmas **virágvasárnapi díszeiről** híres, melyeket barka helyett szentelnek meg ilyenkor. A virágokból, növényekből font, szalagokkal díszített oszlopok hagyományos **versenyen** vesznek részt, a dobogósak akár 38 méter magasak is lehetnek.

Zalpie – Lengyelország egyetlen festett faluja.

Ma csaknem harminc olyan falusi porta található is, ahol jellegzetes virágmotívumok díszítik a gazdasági vagy lakóépületek falait. **Felicja Curyłowa házát**, amely ma a Tarnówi Helytörténeti Múzeum része, nemcsak kívül, hanem belül is gyönyörű, színes falfestmények ékítik.

Tarnów térsége az egész családnak kikapcsolódást kínál: **számtalan borászata** mellett csaknem kétszáz **vendégház** hívogat a **falusi turizmus jegyében**.

A házigazdák vendégszeretete, a hagyományos ételek, a magas színvonal és az alacsony árak már nemcsak a lengyeleket, hanem egyre gyakrabban a külföldi vendégeket is vonzzák. A szállásadók nyári kínálatában általában a gombászás, a horgászat, a lovaglás és a környéki kirándulások szerepelnek.

A téli vendégek fő célpontjai az egyre színvonalasabb sípályák, amelyek csakánnyos felvonókkal működnek.



FESTŐI KISVÁROSOK

Mi a közös a Tarnówi-hegyalja városkaiban? Cieřkowice, Czchów, Lipnica Murowana, Nowy Wiřnicz, Tuchów, Wojnicz és Zakliczyn a kisvárosi hangulat és nyugalom szigetei.

A legtöbb városka a 14. század első felében alakult meg, és máig megőrizte középkori utcaszerkezetét. **Főterüket földszintes, fatornácos házak veszik körül.** Műemlék templomaik és múzeumaik a helyi történelmet és kultúrát szemléltetik. A múlt század húszas, harmincas éveiben a legtöbb település elveszítette városjogát. Az utóbbi években egymás után nyerik vissza – már csak **Lipnica Murowana** maradt hátra.

Cieřkowicében a főter faépületei mellett érdemes megtekinteni a **Kővé vált város** nevet viselő **rezervátumot**, a **lombkoronásátányt** és az **interaktív természetudományi múzeumot**. A látogatás után a **Gyógyparkban** pihenhetünk meg.

Czchówban a Szűz Mária Születése-templomra érdemes figyelmet fordítanunk. Ez a térség egyik legrégebbi kőtemploma, amelyben egy 1506-ban készült **nyolcszögletű kő keresztelőmedence** is fennmaradt.

Lipnica Murowanában a Világörökség listán szereplő Szent Lénárd-fatemplom és az akár 38 méter magas virágvasárnapi díszek varázsolják el az ide érkezőket.

A közeli **Nowy Wiřnicz** felett magasodik Lengyelország legnagyobb barokk rezidenciája, a **Lubomirski-vár**.

Minden júliusban **több mint százezer zarándok** vesz részt a **tuchówi nagybúcsún a Tuchówi Szűzanya** kegytemplomában. A gyerekek szívesen meglátogatják

a kolostor mozgó betlehemét is (az egyik legnagyobb ilyen lengyelországi látványosságot), valamint a missziós múzeumot, ahol afrikai, amerikai és óceániai emléktárgyak láthatók.

Wojniczban, a térség legrégebbi településén pogány kori **földvár** maradványait és 15. századi fatemplomot tekinthetünk meg. **Zakliczyn** remek babételekkel várja vendégeit – minden év szeptemberében itt kerül megrendezésre a **Babfesztivál**.

Zakliczynben **eredeti földszintes faházakat** láthatunk, melyek **szögek felhasználása nélkül** készültek.

A Tarnówi-hegyalja tájait számtalan **kilátótoronyból** csodálhatjuk meg. A legszebbek közé tartozik a **Dąbrówka Szczepanowska-i** kiválóított kilátó, a legmagasabb – 32 méteres – pedig **lwkowában**, a **Szpilówka** hegyen található.



A közeli **Kařna Dolnában** látogassunk el **Ignacy Jan Paderewski** udvarházába. A korában rendkívül híres zongoraművész és zeneszerző tevékenyen hozzájárult a lengyel függetlenség eléréséhez, majd az újraegyesült ország miniszterelnöke lett.



ENOTARNOWSKIE - BORÁSZATOK A TARNÓWI RÉGIÓBAN

A Tarnów környéki borászatokon remek borokat kóstolhatunk helyi készítésű kenyér, sonka, kolbász és sajtok kíséretében. Tarnów térsége azonban nemcsak felejthetetlen ízutazást kínál, hiszen két keréken is végighaladhatunk rajta az **EuroVelo** és **EnoVelo** kerékpárutakon.

Az enoTARNOWSKIE dinamikusan
fejlődő borvidék.



eno
TARNOWSKIE



2022-ben a lengyel Idegenforgalmi és Sportminisztérium a lengyel turisztikai márka címmel díjazta a tarnóvi borvidéket.

AKTÍV TURIZMUS

A legkisebbeknek a játszóházakat ajánljuk, a nagyobbakat **gokart pályák** várják. A falmászó termék falmagassága az elsők között van Lengyelországban.

Városunkban **paintball** lehetőség és **skate park** is található. Az úszás szerelmeseit több uszoda várja, az Aquapark pedig csúszdával, gejzírekkel, vadvízzel és szaunákkal csábít. Télen a városban **műjégpályák**, a térségben hóágyúzott sípályák működnek.

A városnak **sportrepülőtere** is van, a **salakmotor pályán** pedig az **Unia Tarnów Jaskółki** csapata három alkalommal – 2004-ben, 2005-ben és 2012-ben – nyerte el a **lengyel csapatbajnoki címet**.

A salakmotor pálya melletti **Arena Jaskółka Tarnów** csarnokban sportesemények, vásárok, koncertek és más színpadi műsorok kerülnek megrendezésre. Tarnów térsége eszményi úticél az aktív pihenés szerelmeseinek.

Régióink óriási előnye, hogy tájai rendkívül változatosak, és nemcsak természeti, hanem kulturális kincsekben is gazdag. Hegységeiben nincsenek nagy szintkülönbségek,

ezért a kirándulók különösebb adottságok nélkül is hódolhatnak az aktív pihenésnek.

A térséget keresztül-kasul s zeli a gyalogos és lovas túrautak, valamint a kerékpárutak sűrű hálózata. Azokra, akik a rövidebb sétákat részesítik előnyben, gyönyörű erdei turistaútak és tanösvények várnak a Wierchosławicei- és a Tuchówi-erdőben, valamint Jamna falucska környékén, ahol egy aktívan töltött nap után a népszerű menedékházban (Bacówka Jamna) frissülhetnek fel.



Tarnów számtalan élményt kínál azoknak, akik nem képesek egy helyen megélni!



A régióban 25 kerékpárút működik, együttes hosszuk meghaladja a 630 km-t. Vannak közöttük hegyi utak (16, ebből 5 a városból indul ki) és síkvidékiek (9, amiből szintén 5 kezdődik a városban). Tarnówt az **EuroVelo 4** és **11** nemzetközi kerékpárút köti össze Nyugat- és Dél-Európával, és a **VeloDunajec** regionális út is keresztülhalad rajta. A Tarnóvi-hegylája borászatait az **EnoVelo** kapcsolja össze. Ebből is látszik, hogy Tarnów egy határokon átnyúló kerékpárút-hálózat fontos csomópontja.

A város csaknem 65 kilométernyi kiépített kerékpárútja megkönnyíti és biztonságossá teszi a két keréken való közlekedést. Ehhez nem is kell bringát hoznunk magunkkal, hiszen a **Tarnóvi Városi Kerékpár** (Tarnowski Rower Miejski) közösségi rendszerben felnőtt, gyermek és gyermeküléssel biciklit is bérelhetünk.

A **Marcinka Futópark** nemcsak futásra, hanem görkorcsolyázásra, nordic walkingozásra, sőt, télen sífutásra is kiválóan alkalmas. A **dirt kerékpárosoknak** Tarnów városa külön pályát épített, a **Szent Márton-hegyen** pedig zöldellő lejtőkön vezetnek végig a **Bike Park Marcinka** ösvényei.

Tarnów rengeteg élményt kínál az egész családnak – a legkisebbektől az idősebbekig.

CSALÁDI TURIZMUS

A közös felfedezést érdemes a **reneszánsz óvárosban** kezdeni: keressük meg a **torzfejeket**, kapaszkodjunk fel a **Városháza tornyára**, ahonnan megcsodálhatjuk egyrészt a remek **kilátást**, másrészt Lengyelország **legrégebbi, ma is működő toronyóráját**. Az iskolások számára nagy élményt jelenthet a **Felfedezések udvara** oktatóközpont, amely interaktív módon hozza közel a gyerekekhez a tudomány világát. Izgalmas a **szín pompás roma kiállítás**, ahol eredeti cigánykocsik láthatók, valamint a Tarnów történetét megjelenítő **interaktív kiállítás**, amelyen a **verklis** utcazenész vezet végig.

A hosszabb gyalogtúrák szerelmesei meghódíthatják a **Szent Márton-hegyet**, amely a Kárpátok legészakibb pontja is egyben. Tetején az **egykori tarnóvi vár romjai** magasodnak, kilátóhelyéről pedig a **város festői panorámája** tárul a kirándulók elé.



Az aktív családokat színes programokkal várják a **kalandparkok**, az **Aquapark**, a különböző **játszóházak**, **bowlingpályák**, **gokartpályák** és **falmászó termek**. A téli örömeiket pedig a városi **műjépgályák** illetve a környék **sípályái** szolgáltatják.

A kisebbeket és szüleiket el fogják bűvölni Tarnów hangulatos utcáskái. Útuk során megismerhetik **a gyerekek kedvencét – a színes elefántfigurát, az izgalmas kis teret, ahol Rőfnyi Ulászló király szobra áll, a zenélő verklisszobrot, a Naprendszer ábrázoló szökőkutat**, az ún. **Kislépcső** alatti teret, ahol burkolatba süllyesztett és lépcsős szökőkút is működik, vagy a **Lövészparkot**, ahol **Bem apó mauzóleuma** emelkedik ki a park tavából. Körülötte vadkacsák és hattyúk úszkálnak, a tó mellett pedig a város legnagyobb játszótere található. Nem feledkezhetünk meg Tarnów legújabb családi élményközpontjáról sem: a **Felfedezések udvara** egy gyönyörűen felújított polgárházban (Rynek 4.) valósítja meg a játszva tanulás elvét. A városon kívül érdemes még felkeresnünk a **szczucini Útépítési Múzeumot**, amelyet az egyik legérdekesebb lengyelországi műszaki múzeumnak szokás tekinteni, a **pilnói és lipiny-i babamúzeumokat**, a ciężkowicei **Kővé vált várost és Gyógyparkot**, valamint a titokzatos várakat és tanösvényeket.



Tarnów egyre népszerűbb az új családi üdülőhelyeket kereső utazók körében



A LEGIZGALMASABB TARNÓWI SZÖKŐKUTAK

Számos család keresi fel a fel a városfalakra vezető **Kislépcső** alsó **terét**, ahol burkolatba süllyesztett és lépcsős szökőkút is működik. Nyáron naponta kétszer láthatunk itt zenével kísért szökőkút-show-t, amihez este fényjáték is társul. Itt találjuk az **óváros makettjét** és – **murál** formájában – **Tarnów 1644**-ből származó **látképét**.

Érdemes még egy helyet megemlítenünk, amely mind családi, mind romantikus séták színhelyévé válhat: ez a **Sanguszko-kastély parkja Gumniska városrészben**. A II. világháború előtt reneszánsz típusú kertet létesítettek a kastély déli, lejtős oldalán. Nemrég felújított és kivilágított szökőkútja **Lengyelország legmelegebb pontján** tör az ég felé. Tarnównak **oktató szökőkútja** is van: az **Úrszökőkút** a **Naprendszer modellje**. A **Lövészparkban** pedig, ahol a **Bem-mauzóleum** is található, az ifjúság istennőjét ábrázoló gyönyörű **oroszlános Hébé-szökőkút** hűsíti a levegőt.



A Bernardyńska utcai korszerű, színes fényekkel megvilágított szökőkút rengeteg élményt szolgáltat a legkisebbeknek.

FELFEDEZÉSEK UDVARA – TUDOMÁNYOS ÉS TECHNIKAI KÖZPONT

Tarnów legújabb családi élményközpontja a **Felfedezések udvara** (lengyelül: Pasaż Odkryć), amely a főtér egyik gyönyörűen felújított polgárházában kapott helyet (Rynek 4.). Az épületet szinte csordultig tölti a történelem, hiszen a múlt számtalan eseményének volt tanúja. Ma ez a legjobb olyan tarnói helyszín, ahol kézen fogva vezeti egymást a játék és a tudomány. Az állandó kiállításon csupa tarnói tudós és feltaláló: **Heller, Olszewski, Studniarski, Szczepanik és Piszowa** műhelyén haladunk keresztül. Mindegyik kiállítás másfajta interakciót igényel, és **kitágítja látóterünket**. A csoportvezető először felkelti a gyerekek **kíváncsiságát**, majd a **kereséstől az alkotás és megvalósítás** folyamatáig kíséri őket. Azt is megmutatja, hogyan használhatják fel megszerzett tudásukat ahhoz, hogy valami ötleteset alkossanak.

Az intézmény másik különlegessége a **Planetárium**. A vetítések egyszerre szórakoztatnak és bővítik a **Világegyetemről alkotott tudásunkat**. Látványos módon mutatják be azokat a jelenségeket, melyeket minden nap és minden éjszaka megfigyelhetünk az égbolton. **A tudományos laboratóriumokban szervezett csoportok vehetnek részt különböző foglalkozásokon, workshopokon.**



A TARNÓWI TORZFEJEK ÚTVONALA



A torzfejek útvonalába **jelenleg 19 állomás** tartozik. Mindegyiken egy-egy apró figura rejtőzik a műemlékek tövében.

A figurák azokra a szobrokra utalnak, melyeket **Santi Gucci itáliai építész helyezett el a 16. században a tarnói városháza attikáján**. A fáma szerint a várost védik, hiszen elriasztják a gonosz erőket. A mai miniatűr torzfejek **tarnói művészek alkotásai**, és szintén a városlakók és vendégeik biztonságát garantálják, fő feladatuk azonban az, hogy **pozitív érzelmeket keltsenek**: szórakoztassanak, megnevettessenek, kedves gesztusokra ösztönözzenek.

Várunk a **torzfej-túrára – találkozz a csodalényekkel**, akik megnyitják előtted **Tarnów műemlékeit**, és csak arra várnak, hogy a fotóid főszereplőivé váljanak!

Megkönnyítettük a keresésüket: **térképet készítettünk, ahol megtalálod a helyüket és a leírásukat**. Ha megtalálta egy torzfejet, felragaszthatod a matricáját a térképre! A térkép és a matricakészlet a főtéri Tarnói Információs Központban kapható (Rynek 7).

Ha máshogyan képzeld el a túrát, keresd fel online térképünket: **www.maszkarony.tarnow.pl**

TARNÓW KULTURÁLIS INTÉZMÉNYEI



Tarnów aktívan működő kulturális intézményekkel büszkélkedhet. A **Városi Képtár és Kiállítóterem** (Galeria Miejska BWA) székhelye a Lövészpark kisméretű, neogót palotaépülete. Az intézmény a kortárs művészetet mutatja be a nagyközönségnek a lengyel kortárs klasszikusoktól az utóbbi évek lengyel művészetének legizgalmasabb jelenségein át a tarnói alkotók munkáig. A képtár minden évben számos kiállítást rendez.

Mościce városnegyedben működik a **Mościcei Művészeti Központ** (Centrum Sztuki Mościce), amely a térségben a legnagyobb előadótérrel és kéttermes mozával rendelkezik. Több mint ötven éve működik itt a **Świerczkowiacy Népi Együttes**. A székesegyház leánykara és fiúkórusa, a **Puellae Orantes** és a **Pueri Cantores Tarnovienses** több tucat hazai és nemzetközi kórusverseny nyertese.



Tarnówtól mintegy harminc kilométerre található **Lusławice**. **Európai Zenei Központját** a világhírű lengyel zeneszerző és karmester, **Krzysztof Penderecki** alapította. Az intézmény **mesterkurzusaira** az egész világról érkeznek tehetséges fiatal zenészek, énekművészek és karmesterek.

Tarnówban működik Lengyelország legrégebbi, 1888-ban alapított **Egyházmegyei Múzeuma**; a **Tarnói Helytörténeti Múzeum** pedig a város és a térség több intézményét foglalja magába.

A LEGFONTOSABB KULTURÁLIS ESEMÉNYEK

Tarnów előkelő helyet foglal el Lengyelország kulturális térképén. A **Nemzetközi Újralfedezett Zenei Fesztivál** (Międzynarodowy Festiwal Muzyki Odnalezionej), a **Bravo Maestro Kamarazenei Fesztivál** (Festiwal Muzyki Kameralnej „Bravo Maestro”) vagy az **Emanációk** (Kisugárzások) **Fesztivál** (Festiwal Emanacje) időpontjait a lengyel és a külföldi zenerajongók is számon tartják. A **Tarnói Filmdíj**, vagyis – a gdyniai után – Lengyelország második legnagyobb filmfesztiválja a város nagy múltú ciklikus rendezvénye.



A legfontosabb színházi esemény a **Thália Országos Lengyel Vigjátékfesztivál** („Talia” – Ogólnopolski Festiwal Komedi). Tarnów minden ősszel a lengyel vigjáték fővárosává válik. A hazai és külföldi vigjáték már kibújt a közsínház falai közül, bevette magát a kocsmákba és kávézókba, és kacagó nézők százait hagyta maga után az utcákon. Rangos és sok turistát csalogató esemény még a **város ünnepe** június végén, a júliusi jazz-fellépések, az **augusztusi blueskoncertek** és a **novemberi Jazz Contest**.

Klezmermuzika csendül fel és tematikus előadások láthatók a **Galizianer Stetl Tarnói Zsidó Emlénapokon**. A város ezzel az éves rendezvénnyel hódol **tízezer zsidó nemzetiségű lakója előtt, akiket 1942-ben öltek meg a nácik a közeli Buczy-na-erdőben** és Tarnów utcáin.

ÉLETRE SZÓLÓ EMLÉKTÁRGYAK

Tarnów neve – Jan Długosz történetíró szerint – a lengyel tarnina, vagyis kökény szóból származik. A sötétkék bogórt termő kökénybokrok valóban sűrűn nőnek be a közeli Szent Márton-hegyet.

Tarnów megalapítója, Spycimir lovag a kökénycserjék között építtette fel a várát. A kökényből borok és likőrök készültek, melyeket a vár pincéiben érleltek.

Tarnówban ma is vásárolhatunk **kökényteát és kökénylikőrt**, vagy sötétkék **tarnói gyöngyös nyakláncot**, amely különleges ajándéktárggyá vált. A kökénybokrokat pedig újabban már nemcsak a várromok környékén, hanem a városközpont egyik parkos terén is megtalálhatjuk.

A fentiek mellett életre szóló emléktárgy lehet Dorota Banaszewska iparművész munkája – a **Tarnów címerével** ékesített, **áttört mintás tojáshej**. A tarnói szuveníreket több regionális és országos versenyen díjazták.

Tarnów Lengyelország legmelegebb városa, ezért érdemes itt beszerezniünk egy **többször használható kézmelegítőt**, amely körülbelül húsz percen át biztosít legfeljebb 50–60 C°-os hőmérsékletet. Kiváló ajándék sportolóknak, kirándulóknak, utazóknak, horgászoknak, vadászoknak, motorosoknak. Minden látogatónk magával viheti Tarnów melegét oda, ahová a kedve tartja!

Különös figyelmet érdemelnek még a helyi gyárban készülő **tarnói üvegtermékek**, valamint a **csodafinom kenyér**.

TARNÓWI ÉTTERMEK, KÁVÉZÓK, TALÁLKOZÓHELYEK

A tarnói műemlék épületek belsejében és a polgárházak pincéiben több tucatnyi hangulatos kávézó, pub és étterem működik. Az ingyencék mind a hagyományos lengyel ételekből, mind a világkonyha remekeiből válogathatnak. Figyelemre méltó a **villamoskocsiban** működő kávézó a Sobieski téren.

Tarnów főtere nyáron egyetlen hatalmas szabad ég alatti étteremmé változik – a kerthelységeken megpihenhetnek és helyi ételkülönlegességeket kóstolhatnak az idelátogatók. Közben belehallgathatnak a főtéren rendezett szabadtéri koncertekbe, megcsodálhatják a reneszánsz polgárházakat és az attikával és vakablakkal díszített, mesés szép városházát. Az idő múlását Lengyelország legrégebbi ma is működő órája jelzi a városháza tornyán, amely éjszaka csodálatos kivilágításban pompázik. Aki pedig ilyenkor sem hajtja álomra a fejét, azt várják a diszkók és táncklubok. A belvárosban és a külső kerületekben tucatnyi pörgős hely működik kivilágos kivilágítottig.

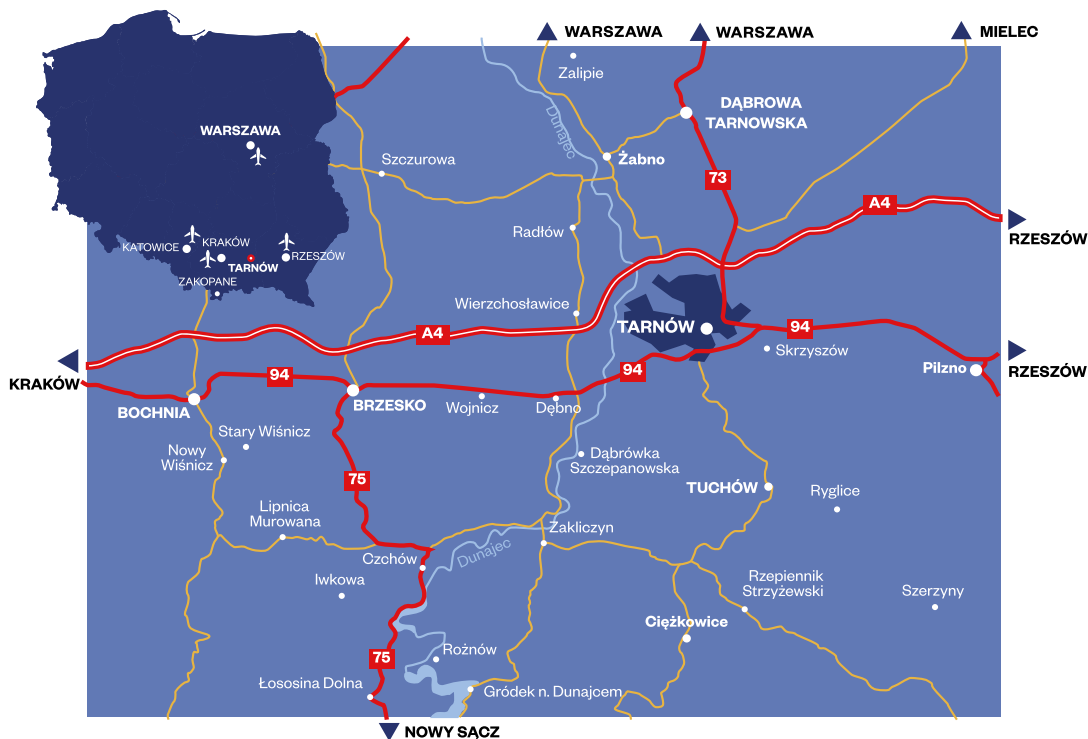


A TARNÓWI VILLAMOSOK

A tarnói villamosokat a térség egykori székhelye – Lemberg – járműveiről mintázták. Tarnów volt Galícia egyetlen olyan vidéki városa, ahol 1911-től 1942-ig vezetékes villamoshálózat működött. A piros villamosokon a város kék-arany címere volt a „pötyty”, ezért csak **katicának** becézték őket. A színüket is a lembergi villamosok után kapták.

Az utolsó villamosokat a megszállók Lembergbe, vagyis a mai Lvivbe vitték. Ma a Sobieski téren az egykori jármű másolata áll, a belsejében hangulatos kávézó működik.





Tarnówi Információs Központ

Rynek 7, 33-100 Tarnów
tel.: +48 14 688 90 90
e-mail: centrum@tarnow.travel
www.tarnow.travel
www.it.tarnow.pl



/Tarnowskie.Centrum.Informacji

- a Lengyel Idegenforgalmi és Sportminisztérium (MSIT) négycsillagos információs irodája
- csomagmegőrző
- vendégszobák
- konferenciaterem (legfeljebb 40 fő részére)
- bababarat szállás
- kerékpárosbarát szolgáltató

Évek óta az egyik legjobb lengyel turisztikai információs iroda a Lengyel Idegenforgalmi Szervezet felmérése alapján.

Elnyerte az Idegenforgalmi Minisztérium Turisztikai érdeméért díját, honlapja (www.it.tarnow.pl) különdíjat kapott.

**Tarnówt a Lonely Planet is ajánlja.
Tarnów Európa 15 legszebb városának egyike a CNN Travel értékelése alapján.**



Egyházmegyei Múzeum

pl. Katedralny 6, 33-100 Tarnów
tel.: +48 14 626 45 54
e-mail: muzeum@diecezja.tarnow.pl
www.muzeum.diecezja.tarnow.pl



Városháza – Régi Művészeti Galéria

Rynek 1, 33-100 Tarnów
tel.: +48 14 6390865 ext. 100 e-mail: rynek@muzeum.tarnow.pl
www.muzeum.tarnow.pl



Tarnów és Vidéke Helytörténeti Múzeuma

Rynek 20-21, 33-100 Tarnów
tel.: +48 14 639 08 65 ext. 217
e-mail: rynek@muzeum.tarnow.pl
www.muzeum.tarnow.pl



Néprajzi Múzeum

ul. Krakowska 10, 33-100 Tarnów
tel.: +48 14 622 06 25
e-mail: etnografia@muzeum.tarnow.pl
www.muzeum.tarnow.pl



TÁVOLSÁGOK:



Nemzetközi repülőterek:



Kraków – Balice | 90 km
Rzeszów – Jasionka | 90 km

Nagyvárosok:



Krakó | 80 km
Varsó | 298 km
Rzeszów | 80 km
Sandomierz | 100 km
Zakopane | 160 km

Érdemes hosszabb időre is megpihennünk Tarnówban és térségében, hogy teljes egészében kiélvezhessük a város és környéke szépségeit. A környék szálláskínálata rendkívül gazdag. Az Ön igényeinek leginkább megfelelő helyet akár az ismert szállásfoglaló honlapokon, akár a mi weboldalunkon is megtalálhatja.

Szkennelje be az alábbi QR kódot, vagy keresse fel a <https://www.it.tarnow.pl/en/accommodation/> honlapot.

Ide írhatja be azoknak a szállásoknak a nevét, amelyek elnyerték a tetszését.



JEGYZETEK

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....



A **kiadvány** az Európai Unió belüli gazdasági és társadalmi egyenlőtlenségek csökkentését elősegítő Svájci Alap társfinanszírozásával jelent meg.



TARNÓW...

- **1330 óta város**
- **a reneszánsz gyöngyszeme**
- **a vigjáték lengyel fővárosa**
- **Dél-Lengyelországban itt van a legtöbb műemlék** Krakó után
- **többkultúrájú város volt** a régi századokban
- Lengyelországban egyedülálló **zenélő verklisszoborral** büszkélkedhet
- **Lengyelország legmelegebb vidéke**
- a Kárpátok tövében fekszik

A tarnówi múzeumok legértékesebb kincsei:

- **Mária Kazimiera Sobieska királyné kínai cipellője** (17. század)
- **rubinköves lószerszám** (17. század)
- **huszárkopja** eredeti zászlóval
- eredeti, festett **cigánykocsi**
- **ezüst ivóedény és égerfa tokja**
- **népművészeti üvegkép-gyűjtemény**
- **hucul kályhacsempék**
- **Krisztus siratása** – 1440 körül keletkezett táblakép a chomranicei templomból
- az **Erdélyi körkép** részletei



TARNOWSKIE
CENTRUM
INFORMACJI



msiT

Małopolski
System
Informacji
Turystycznej

Kiadó: Tarnówi Információs Központ (TCI) ****

9. kiadás – Tarnów, 2026

Szerkesztők: Marcin Pałach, Paweł Rybak, Urszula Augustyn

Fotók: TCI, Tarnówi Idegenforgalmi Szervezet, Tarnów Város Önkormányzata, Krzysztof Gzyl, Paweł Topolski, Artur Gawle

Fordította: Petneki Noémi, Bali Zoltán

Az IDEA TARNÓW projekt az Európai Unió belüli gazdasági és társadalmi egyenlőtlenségek csökkentését elősegítő Svájci Alap társfinanszírozásával valósult meg.

www.tarnow.travel